

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6To/4/2012
Identifikačné číslo spisu:	9511100083
Dátum vydania rozhodnutia:	15.11.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:9511100083.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a členov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Daniela Hudáka v trestnej veci obžalovaného K. D. a spol. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 15. novembra 2012 o odvolaní obžalovaných K. D., O. D., K. D., F. J., F. Q., K. S., X. J. a jeho manželky S. J., D. U., O. K. - sestry obž. Q., Národnej diaľničnej spoločnosti a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 23. februára 2012, sp. zn. PK- 1T 26/2011, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. napadnutý rozsudok sa z r u š u j e ohľadom obžalovaných K. D., O. D., K. D., F. J., F. Q., K. S., X. J. a D. U..

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. sa vec v r a c i a Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku boli obžalovaní K. D., O. D., K. D., F. J., S. N., F. Q., K. S. a X. J. uznaní za vinných zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona (bod 1/ rozsudku)

obžalovaní O. D., K. D., S. N., F. Q. a K. S. z obzvlášť závažného zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 písm. a/, ods. 4 písm. c/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a/ a § 141 písm. a/ Trestného zákona, sčasti dokonaného, sčasti vo vzťahu k § 186 ods. 3 písm. a/ Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, obžalovaný C. U. zo zločinu vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1 Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. d/ Trestného zákona (bod 2/)

obžalovaní O. D., K. D., S. N. a F. Q. z obzvlášť závažného zločinu hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 5 písm. c/ Trestného zákona vo vzťahu k ods. 3 v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a vo vzťahu k ods. 5 dokonaný s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného

zákona (bod 3/)

obžalovaní K. D., O. D. a K. D. z obzvlášť závažného zločinu hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1, ods. 5 písm. c/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona v súbehu so zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 4/)

obžalovaný O. D. zo zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a/, písm. b/, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a/ a na § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 5/)

obžalovaní O. D., K. D., F. J. a X. J. z pokračujúceho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona, obžalovaný D. U. zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona (bod 6/)

obžalovaní O. D., K. D. a K. S. z obzvlášť závažného zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 3 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. a/ a § 141 písm. a/ Trestného zákona v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona v súbehu so zločinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 140 písm. c/ a § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 7/)

obžalovaný O. D. zo zločinu poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 4 písm. b/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 8/)

obžalovaný F. J. z obzvlášť závažného zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/, ods. 4 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 9/)

obžalovaný S. N. zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2, ods. 5 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 10/) a zo zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 5 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a/ Trestného zákona (bod 11/)

obžalovaný K. D. z prečinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 2 Trestného zákona (bod 13/)

obžalovaný D. U. z prečinu falšovania a pozmeňovania kontrolných technických opatrení na označenie tovaru podľa § 275 ods. 1 Trestného zákona (bod 14/)

na tom skutkovom základe, ako je uvedené v skutkovej vete výrokovej časti napadnutého I. stupňového rozsudku.

Za to Špecializovaný trestný súd v Pezinku uložil obžalovanému K. D. podľa § 190 ods. 5 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu uložil ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Obžalovaný O. D. bol odsúdený podľa § 186 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 (dvadsaťštyri) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Obžalovaný K. D. bol podľa § 186 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 písm. h/ Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste uloženom K. D. rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 13. januára 2009, sp. zn. 3T 114/2004, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 190 ods. 5 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 43 Trestného zákona mu bol uložený aj úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jedného) roka a 8 (ôsmich) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu uložil ochranný dohľad na 3 (tri) roky.
Obžalovanému F. J. súd I. stupňa podľa § 295 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 14 (štrnásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu uložil ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Obžalovaný F. Q. bol podľa § 186 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona s poukazom na § 36 písm. j/, § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Obžalovaný K. S. bol podľa § 186 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 23 (dvadsaťtri) rokov a 4 (štyri) mesiace.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený ochranný dohľad na 3 (tri) roky.

Obžalovanému X. J. bol podľa § 221 ods. 4 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/ Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 (trinásť) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Trestného zákona ho na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

Obžalovaný D. U. bol podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 7 Trestného zákona s poukazom na § 37 písm. h/, písm. m/ Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom strázenia.

Obžalovanému S. N. bol uložený 8- ročný súhrnný trest odňatia slobody so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, ako aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na 4 roky, ako aj ochranný dohľad vo výmere 1 rok, obžalovanému U. podmienený trest odňatia slobody s probačným dohľadom a obmedzením - uvedení dvaja obžalovaní odvolanie nepodali a ohľadom nich ani prokurátor.

Všetkým obžalovaným bol zároveň uložený trest prepadnutia vecí popr. vyslovené zhabanie vecí.

Naproti tomu bol obžalovaný U. podľa § 285 písm. b/ Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 16/10, zo dňa 29. júna 2011 pre skutok obžalobou kvalifikovaný ako prečin falšovania, pozmeňovania a nedovolennej výroby kolkových známok, poštových cenín, nálepiek a poštových pečiatok podľa § 274 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, z časti dokonaný, z časti vo vzťahu k § 274 ods. 2 písm. a/ Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona, ktorý mal spáchať tak, ako je uvedené v napadnutom rozsudku.

Zároveň špecializovaný trestný súd rozhodol o uplatnených nárokoch na náhradu škody.

Obžalovaný D. (konanie proti ušlému) - prostredníctvom obhajcu, obžalovaní O. D., K. D., F. J. a Q., K. S., X. J. a D. U., za obžalovaného Q. jeho sestra O. K., za obžalovaného J. aj jeho manželka, zástupca Národnej diaľničnej spoločnosti ako aj prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podali proti rozsudku včas odvolanie.

Obžalovaný D. v písomných dôvodoch svojho odvolania poukázal najmä na tú skutočnosť, že žiaden svedok popr. spoluobžalovaný nebol prítomný pri tom, že by bol niekým menovaný za hlavu zločineckej skupiny. Z dokazovania vyplýva, že šéfom skupiny mal byť „K.“, ktorý mal dávať pokyny, prijímať peniaze a ostatní s ním prejednávali spáchanie jednotlivých skutkov. Taktiež z výpovedí svedkov vyplývalo, že skupina bola známa ako „K.“. D. sa nezúčastnil ani na jednom zo 16 skutkov kladených obžalovaným za vinu.

V danom prípade by mohlo ísť iba o organizovanú, nie zločineckú skupinu.

V závere navrhuje, aby bol napadnutý rozsudok zrušený a obžalovaný oslobodený spod žalovaných skutkov.

Obžalovaný U. uviedol, že bol vydieraný a tým vlastne donútený páchať trestnú činnosť, napriek tomu skutok uvedený pod bodom 14/ bojkotoval, navrhuje, aby bol spod neho oslobodený a aby mu bol uložený trest len za zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 Tr. zák. bez použitia asperačnej zásady. V dodatočnom podaní priznal podiel na falšovaní a odpredávaní diaľničných známok spoluobžalovanému J., k čomu bol donútený, pričom uvádza, že svedkovia, ktorí ho usvedčujú nie sú bezúhonní, navrhuje prekvalifikovanie skutku na miernejší.

Obžalovaný J. namietol porušenie práva na obhajobu tým, že nemohli nazerať do spisu, odmietli jeho návrhy na doplnenie dokazovania, nebol oboznámený s celým spisovým materiálom, neboli mu doručované uznesenia o pribratí znalcov. Taktiež poukázal na rozporné výpovede svedka, ktorým bol usvedčovaný. Taktiež uložený trest považuje za neprimeraný a preto navrhol, aby bol buď oslobodený spod skutkov, alebo aby bol rozsudok zrušený a vec vrátená špecializovanému trestnému súdu.

Obžalovaný J. vo viacerých písomných podaniach uviedol, že bol iba spoločníkom obžalovaného D., nebol pre zločineckú skupinu činný, pokiaľ je usvedčovaný svedkami, títo klamú aj pokiaľ ide o skutok pod bodom 6/, naviac nie je zrejmé, kto je vo veci podvedenou osobou. Navrhol, aby bol buď oslobodený, alebo aby bola vec vrátená inému senátu. Taktiež namietal porušenie jeho práva pri ustanovení znalca. V ďalšom podaní poukázal na svoju záverečnú reč, jeho vina bola ustálená len na základe výpovedí niekoľkých svedkov, pričom väčšina spoluobžalovaných ho neusvedčuje. Z ich výpovedí je iba zrejmé, že sa D. staral o kasíno. K skutku pod č. 6/ uviedol, že mal byť miernejšie kvalifikovaný, lebo ho nespáchal ako člen zločineckej skupiny, Národná diaľničná spoločnosť nemôžu byť poškodení, keď ani nevedeli, že im vznikla škoda. Svedka Z. považuje za nedôveryhodného. Namietal aj tú skutočnosť, že nebol vypočutý ním navrhovaný svedok, neboli mu doručené uznesenia o pribratí znalcov.

Nakoľko sa na neho hľadá ako na netrestaného, mala byť táto okolnosť zohľadnená pri ukladaní trestu a nesprávne bol aj zaradený do nápravno - výchovnej skupiny. Napokon napadol aj výrok o treste prepadnutia vecí, nakoľko neboli použité na spáchanie skutku. Okrem už navrhovaného spôsobu, ako by mal odvolací súd rozhodnúť, navrhol aj zamietnuť odvolanie prokurátora.

Jeho manželka - S. J. v písomnom odvolaní uviedla, že jej manžel bol v ťažkej situácii, keď na jednej strane na neho robili nátlak policajti, na druhej strane mu bolo vyhrážané, aby neusvedčoval spoluobžalovaných, vyhrážky boli umocnené aj tým, že pred začiatkom hlavného pojednávania im podpálili osobné motorové vozidlo. Odvolateľka je presvedčená, že jej manžel nebol činný pre žiadnu skupinu. Poukázala aj na rodinné problémy, starostlivosť o maloleté deti.

Obžalovaný Q. poukázal na tú okolnosť, že v bode 1/ je usvedčovaný len jedným svedkom, vzorka DNA v bode 2/ mu bola odňatá nezákonne, použitie jeho služobného motorového vozidla nebolo preukázané a pokiaľ ide o skutok pod bodom 3/, bol pasívny. Súd taktiež pochybil pri ukladaní trestu, keď mu dvakrát pripočítal jednu priťažujúcu okolnosť a použil asperačnú zásadu. Navrhol, aby odvolací súd buď vo veci sám rozhodol, alebo vec vrátil na nové konanie. V samostatnom podaní uviedol, že väčšinu spoluobžalovaných pozná, avšak nevedel, že sú členmi nejakej skupiny, pokiaľ je usvedčovaný, že sa stýkal aj s D., tak svedok klame, pokiaľ boli na mieste činu nájdené ohorky s jeho DNA, tak tie sa tam zhodou okolností nachádzali z inej doby, okrem svedka Z. teda klamú aj svedkovia D., K. aj spoluobžalovaný N. a naopak pravdu hovoria iba tí, ktorí ho neusvedčujú. Boli porušené jeho práva aj pri znaleckom dokazovaní bolo znalecovi zatajené predchádzajúce odsúdenie svedka Z., navrhol vypočuť svedka G. a rozhodnúť o jeho oslobodení.

Sestra obžalovaného bližšie odvolanie podané v prospech neho neodôvodnila.

Taktiež obžalovaný D. namietol porušenie jeho práva na obhajobu, nakoľko pri vyhlasovaní rozsudku bol prítomný iba náhradný obhajca, nebolo rozhodované o jeho námietkach zaujatosti, neboli akceptované návrhy na doplnenie dokazovania. Taktiež namietol nedoručenie uznesení o pribratí znalcov aj tú skutočnosť, že znalec (Dr. V.) nemal k dispozícii celý spisový materiál. Svedkovia, ktorí ho usvedčujú nehovoria pravdu.

Namietal aj tú okolnosť, že utajený svedok vypovedal bez zloženia prisahy. Navrhol, aby bola vec po zrušení rozsudku vrátená do iného senátu.

Obžalovaný S. uviedol, že bol iba ochrankár, nie člen zločineckej skupiny, k bodu 7/ uviedol, že nemal v úmysle nikomu spôsobiť vážnu ujmu na zdraví, skutok mal byť miernejšie kvalifikovaný a trest považuje

za neprimeraný. Navrhol preto, aby bol rozsudok zrušený a odvolací súd vo veci sám rozhodol, poprípade vec vrátil na nové konanie.

Obžalovaný D. taktiež poukázal na porušenie jeho práv na obhajobu, okolnosť, že mu neboli doručované uznesenia o pribratí znalcov, vykonané dôkazy považuje za nezákonné, výpovede svedkov za rozporuplné, trest za neprimeraný. Navrhol, aby bol spod skutkov oslobodený, alebo aby bola vec vrátená prvostupňovému súdu.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podal odvolanie v neprospech obžalovaných D., D., D., J., Q., S. a J. do výroku o treste a u obžalovaného U. aj do výroku o vine.

Súd I. stupňa, podľa neho, použil nesprávny výpočet trestnej sadzby, čím ukladal miernejšie tresty, u obžalovaného J. mal použiť aj ustanovenie § 41 ods. 2 Tr. zák. Obžalovaného U. mal uznať za vinného aj zo skutku pod bodom 1/.

Navrhol preto, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil a vo veci sám rozhodol, pričom navrhol obžalovaným D., D., D., Q. a S. uložiť tresty odňatia slobody vo výmere 25 rokov, J. 19, J. 18 a U. 17 rokov.

Taktiež navrhol všetky odvolania obžalovaných a ich príbuzných zamietnuť ako nedôvodné.

Národná diaľničná spoločnosť v postavení poškodeného namietali v odvolaní, že bolo porušené ich právo na záverečnú reč, ktorú im nebolo umožnené predniesť.

Na podklade podaných odvolaní, Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. po zistení, že niet dôvodu na zamietnutie odvolaní podľa § 316 ods. 1 ani na zrušenie rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom mal na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, možno prihliadať len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. pričom zistil, že odvolania sú čiastočne dôvodné.

Po splnení prieskumnej povinnosti najvyšší súd zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa je chybný pre chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby (§ 321 ods. 1 písm. a/ Tr. por.), pretože vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy (§ 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd v súlade s § 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por. rozhodol o podaných odvolaniach na neverejnom zasadnutí, pretože postupoval podľa § 321 ods. 1 Tr. por. a napadnutý rozsudok trpí takými chybami, ktoré na verejnom zasadnutí nebolo možné odstrániť.

K niektorým odvolacím dôvodom je však úvodom potrebné uviesť, že o námietkach odvolateľa (obžalovaný D.) ohľadom absencie jedného z jeho advokátov už tunajší súd zaujal stanovisko vo svojich rozhodnutiach ohľadom väzby, na ktoré odvolací súd poukazuje.

Poškodená strana - Národná diaľničná spoločnosť bola informovaná o programe hlavného pojednávania (č. l. 7 489c), nezúčastnila sa pojednávania, na ktorom jej zástupca mohol záverečnú reč predniesť, čím sa sama o toto právo dobrovoľne ukrátila.

K ďalším odvolacím námietkam - obhajoba obžalovaných, ktorí využili právo podať odvolanie sa domnieva, že mali byť pribratí do konania dvaja znalci na skúmanie duševného stavu svedka W. Z. a vzorky DNA im boli odňaté protizákonne, je potrebné uviesť nasledujúce.

U svedka Z. bolo vykonané iba psychologické vyšetrenie na zistenie prípadných porúch s konfabuláciami, za účelom preskúmania validity svedeckej výpovede, teda nešlo o skúmanie duševného stavu, ktoré vyžaduje dvoch znalcov z odboru psychiatrie, ako to je potrebné pri skúmaní duševného stavu obvineného (§ 148 ods. 1 Tr. por.).

Vzhľadom na tú okolnosť, že nejde ani o objasnenie skutočnosti obzvlášť zložitej a rozsiahle odborné zisťovanie, postačilo pribratie jedného znalca.

A pokiaľ ide o odber vzoriek na účel analýzy deoxyribonukleovej kyseliny, sa podľa spisového materiálu postupovalo v súlade s ustanovením § 155 Tr. por. a § 3 ods. 1 zákona 417/2002 Z. z.

Pokiaľ však ide o ďalšie námietky odvolateľov a ich právnych zástupcov v tom smere, že bolo porušené ich právo na obhajobu najmä tým, že pri priberaní znalcov, či už v prípravnom konaní, ale aj počas konania pred súdom, im neboli uznesenia doručené, je nutné uviesť nasledovné -

Podľa § 142 ods. 3 Tr. por. o pribratí znalca sa rozhodne uznesením. Proti uzneseniu možno podať sťažnosť pre vecné dôvody alebo pre osobu znalca.

Podľa § 179 ods. 1 Tr. por. uznesenie treba oznámiť osobe, ktorej sa priamo dotýka, ako aj osobe, ktorá naň dala svojím návrhom podnet; uznesenie súdu sa oznámi aj prokurátorovi. Oznámenie sa robí buď vyhlásením uznesenia v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručením rovnopisu uznesenia.

Ustanovenie § 145 ods. 1 Tr. por. ukladá orgánu činnému v trestnom konaní, ktorý znalca pribral povinnosť poskytnúť znalcovi potrebné vysvetlenie zo spisu. Ak je to potrebné pre podanie znaleckého posudku, dovoľí znalcovi nazrieť do spisu, prípadne mu spisy požičia. Môže mu dovoliť aj to, aby bol prítomný pri vypočúvaní obvineného a svedkov a aby im kladol otázky vzťahujúce sa na predmet znaleckého dokazovania. Znalec je tiež oprávnený navrhnúť, aby boli inými dôkazmi najprv objasnené okolnosti potrebné pre podanie posudku.

Z toho vyplýva, že znalec môže podať posudok spravidla až po zadovážení všetkých dôkazov, ktoré sú potrebné pre náležité zistenie skutkového stavu, z ktorého má znalec vo svojom posudku vychádzať.

Ak je znalec vypočúvaný na hlavnom pojednávaní, vypočuje sa zásadne až po vykonaní všetkých ostatných dôkazov, z ktorých musí znalec pri svojom posudku vychádzať. Pritom znalec nesmie hodnotiť vykonané dôkazy; ak je podanie posudku závislé od určitého hodnotenia dôkazov, znalec vyslovuje svoje závery podmienne, prípadne alternatívne podľa toho, ako súd zhodnotí ostatné vykonané dôkazy, od ktorých sú závislé závery znalca.

Odvolateľmi bola, v tejto súvislosti, namietaná aj tá okolnosť, že znalec PhDr. V. nemal vedomosť a ani listinné dôkazy svedčiace o odsúdení svedka v súvislosti s jeho inou svedeckou výpoveďou (rozsudok Okresného súdu Šaľa, sp. zn. 7T 96/02, ktorý je súčasťou spisového materiálu).

Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že odvolatelia - obžalovaní a ich obhajcovia namietali porušenie svojich práv pri pribratí znalcov, ale aj dávali podnet, (navrhovali) vykonať znalecké dokazovanie ohľadom svedka Z., či už písomne alebo do zápisnice súdu v rámci hlavného pojednávania, v súlade s ustanovením § 2 ods. 10, ods. 11 Tr. por. ako aj s ustanovením § 34 ods. 1 Tr. por.

Prvostupňový súd napokon, na základe týchto podnetov, vydal uznesenie o pribratí znalca PhDr. V., pričom uznesenie okrem znalcovi a svedkovi doručil aj prokurátorovi, avšak nie obžalovaným a obhajcom, čo nekorešponduje s ustanovením § 2 ods. 14 Tr. zák., podľa ktorého sú si strany v konaní pred súdom rovné.

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť

zbraní“ medzi obžalovaným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej.

Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. a vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Garantovaná je v takých významných, právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby.

Pri posudzovaní, či bolo zásadným spôsobom porušené právo obžalovaných na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvinených tak, aby boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v ich prospech.

Zásada práva na obhajobu vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku je zásadou ústavnou (čl. 1. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky) ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [čl. 1. 6 ods. 3 písm. b/ a písm. c/] a vzťahuje sa na celé trestné konanie. Jej zabezpečenie je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní ako aj súdu, keďže právo na obhajobu je dôležitým predpokladom zistenia skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, ako aj predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Dôkazy s podstatnými procesnými nedostatkami sú neúčinné.

Neoznámenie uznesenia obžalovanému, resp. jeho obhajcovi ako osobám oprávneným v zmysle § 186 ods. 1 Trestného poriadku podať proti rozhodnutiu (uzneseniu) o pribratí znalca sťažnosť (142 ods. 3) je porušením ústavného práva na obhajobu obžalovaného, aj práva na spravodlivý proces vrátane dvojinstančnosti trestného konania.

Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 119 ods. 2 Trestného poriadku treba považovať jednak splnenie formálnych, t.j. procesných podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu a jednak splnenie obsahových (materiálnych) podmienok, t.j. aby úkon - použitý dôkazný prostriedok na vykonanie resp. získanie dôkazu - bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Prirodzene uvedené závery odvolacieho súdu sa budú týkať len tých uznesení o pribratí znalcov, ktoré boli vydané až potom, čo bolo vznesené obvinenie jednotlivým osobám a tie znalecké posudky, na ktoré sa prihládalo pri rozhodovaní o vine obžalovaných.

Neodstránenie tohto nedostatku ani odvolacím súdom by v prípade tých obžalovaných, ktorí využili riadny opravný prostriedok, mohlo viesť k úspešným podaniam dovolania v danej veci.

V prípade tých obžalovaných, ktorí boli právoplatne odsúdení, ktorí nepopreli spáchanie skutkov a rozhodnutie o ich vine nebolo založené priamo na dôvode, na ktorého základe rozhodol odvolací súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, nezrušoval rozsudok aj ohľadne týchto obžalovaných, nakoľko ustanovenie § 324 Tr. por. sa na nich nevzťahuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky má teda za to, že z dôvodov vyššie uvedených je napadnutý rozsudok predčasný, a preto je nevyhnutné, aby súd prvého stupňa predmetnú vec opätovne, v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol, riadiac sa pritom ust. § 327 ods. 1 Tr. por.

Nič mu pritom nebráni v tom, aby prípadne vykonal i ďalšie dôkazy, ktorých potreba vykonania sa ukáže v doplnenom konaní - dokazovaní na hlavnom pojednávaní.

Až po odstránení vyššie uvedených nedostatkov a vyhodnotení dôkazov v zmysle hľadísk uvedených v § 2 ods. 12 Tr. por. bude možné znova rozhodnúť.

Z hore uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolania odvolateľov považoval za čiastočne dôvodné a s poukazom na konštatované pochybenia v trestnom konaní v súlade s ustanovením § 321 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por. a § 322 ods. 1 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutie a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

V súčasnom štádiu konania zostávajú dôvody väzby, od ostatného rozhodovania o väzbe jednotlivých obžalovaných nezmenené, preto súd o nej nerozhodol. K zúženiu väzobných dôvodov by malo dôjsť až po vykonaní naznačených nevyhnutných dôkazov.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.